

กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารสหกรณ์

โดย : นายปราโมทย์ สรวนาม

ผู้แทนสมาชิก
และ
ก្មោមាយទីក្រឹងក្រែង
ការបរិหารសហគន្ល័យ

โดย... ជាមួយ សរុវណា

សហគន្ល័យ

- សហគន្ល័យអង្គភាព
- សហគន្ល័យក្រុងក្រែង
- សហគន្ល័យក្នុងក្រុងក្រែង
- សហគន្ល័យក្នុងក្រុងក្រែង

តិន្នន័យសហគន្ល័យទូទៅ ឆ្នាំ 2556

- 2
- តិន្នន័យ 1,976,644 លានបាហ
 - កំណត់សុទិ 61,218 លានបាហ

តិន្នន័យសហគន្ល័យដោយតាមប្រភេទ (បង្កើតឡាយ)

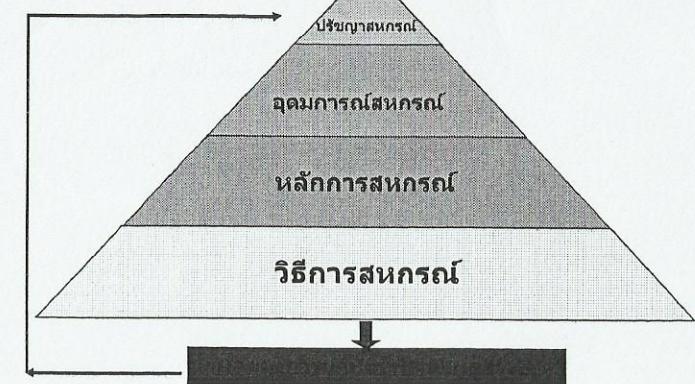
3

ข้อมูลสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2556
(หน่วยล้านบาท)

ข้อมูลสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2556
(หน่วยล้านบาท)

สินทรัพย์แยกตามหน่วยงาน (2555)
(หน่วยล้านบาท)

**ความสัมพันธ์ของปรัชญา
อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์**

ปรัชญาสหกรณ์

- ▶ กินดี
- ▶ อยู่ดี
- ▶ มีสันติสุข

อุดมการณ์สหกรณ์

1. ช่วยตนเอง

● ขยาย

● ประหยัด

● พัฒนาตน

● หลักพัฒนาอย่างยั่งยืน

อุดมการณ์สหกรณ์ (ต่อ)

2. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

● เสียสละเพื่อส่วนรวม

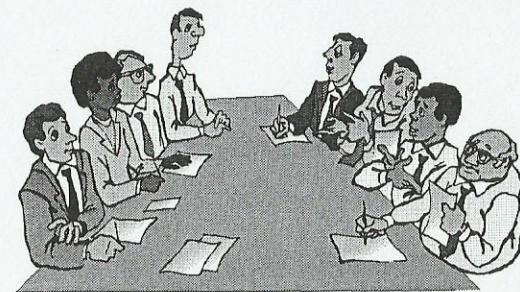
● ร่วมมือกันพัฒนา

● ข้อตรงต่อกรติกา

● เมตตาธารักใคร่กัน

บทบาทและหน้าที่ของผู้แทนสมาชิก

ผู้แทนของสหกรณ์ตามกฎหมายสหกรณ์

❖ ผู้แทนสหกรณ์

❖ ผู้แทนสมาชิก

ผู้แทนสหกรณ์

- มีอำนาจทำการแทนสหกรณ์
- เป็นผู้แทนของสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก

ผู้แทนสมาชิก

▲ มีอำนาจทำการแทนสมาชิก

ผู้แทนสหกรณ์

มาตรา 51 ให้คณะกรรมการดำเนินการ เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการการดำเนินการสหกรณ์จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนแก้ได้

หน้าที่ของผู้แทนสหกรณ์

- ♥ ดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลภายนอก
- ♥ ดำเนินการเกี่ยวกับสันนิบาตสหกรณ์ฯ
- ♥ ดำเนินการเกี่ยวกับชุมชนสหกรณ์ฯ

หลักการของมาตรา 56

- ◎ สหกรณ์มีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน
- ◎ ประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกได้
- ◎ การประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกต้องกำหนดในข้อบังคับ
- ◎ ผู้แทนสมาชิกต้องมีไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

ผู้แทนสมาชิก

มาตรา 56 สหกรณ์ได้มีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่ โดยผู้แทนสมาชิกได้ จำนวนผู้แทนสมาชิกจะมีน้อยกว่าหนึ่งร้อยคนไม่ได้

วิธีเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกจำนวนผู้แทนสมาชิก และการดำรงตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

สหกรณ์ต้องกำหนดสิ่งต่อไปนี้ไว้ในข้อบังคับ

- การเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก
- จำนวนผู้แทนสมาชิก
- วาระการดำรงตำแหน่งของผู้แทนสมาชิก

อำนาจหน้าที่ของผู้แทนสมาชิก

- การเข้าประชุมใหญ่
- การเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ
- การเลือกตั้งและถอน

กรรมการดำเนินการ

อำนาจหน้าที่ของผู้แทนสมาชิก (ต่อ)

- การเลือกตั้งและถอน
- ผู้ตรวจสอบกิจการ
- อำนาจอื่นๆ ที่เป็นอำนาจของ
ที่ประชุมใหญ่ตามข้อบังคับ

หน้าที่ในการเข้าประชุมใหญ่

- องค์ประชุมตามมาตรา 57
 -ต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

- องค์ประชุมตามมาตรา 58

..... ถ้ามิใช้การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อมี สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณี มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิก หรือผู้แทน สมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าสามสิบคนก็ให้ถือว่า เป็นองค์ประชุม.....

ข้อพิจารณาเรื่ององค์ประชุมตามมาตรา 58

- ★ ถ้าเรียกตามมาตรา 57 และไม่ครบองค์ประชุม
- ★ ให้นัดประชุมใหม่ภายใน 14 วัน
- ★ ถ้ามิใช่การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกร้องขอ

ข้อพิจารณาเรื่ององค์ประชุมตามมาตรา 58

- ✿ สมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมด
- ✿ สมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของผู้แทนสมาชิก หรือไม่น้อยกว่าสามสิบคน
- ✿ ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

**การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
มาตรา 50**

ข้อ.72 ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก.....

การเข้าซื้อร้องขอให้เปิดการประชุมใหญ่วิสามัญ มาตรา 55

ข้อ.63 วรรคสอง สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีเมื่อผู้แทนสมาชิกตามมาตรา 56 ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้....

เงื่อนไขของการเรียกประชุมใหญ่สามัญ

ตามมาตรา 55

- ❖ สมาชิกจำนวนหนึ่ง ในห้าของสมาชิกทั้งหมด
- ❖ สมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน
- ❖ ผู้แทนสมาชิกจำนวนหนึ่งในห้าของผู้แทนสมาชิกทั้งหมด
- ❖ ผู้แทนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

หน้าที่ในฐานะผู้แทนสมาชิก

- ▶ เป็นผู้ใช้อำนาจของสมาชิก ในการพิจารณา เรื่องต่างๆ ในที่ประชุมใหญ่
- ▶ เสนอความคิดเห็นหรือข้อสังเกตต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์และสมาชิก โดยส่วนรวม
- ▶ ตัดสินใจในการลงมติต่าง ๆ ให้ถูกต้อง

การเตรียมตัวของผู้แทนสมาชิก

☞ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์

- กฎหมาย
- ข้อบังคับ
- ระเบียบ

☞ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ

ตามระเบียบวาระการประชุม

ผู้แทนสมาชิกที่ดี

- ▶ มีความรู้เรื่องกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ตลอดจนมติต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน ของสหกรณ์
- ▶ มีความรู้เรื่องหลักการและวิธีการสหกรณ์
- ▶ สามารถอ่านและเข้าใจงบการเงินของสหกรณ์

ผู้แทนสมาชิกที่ดี (ต่อ)

- ▶ รู้และเข้าใจอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมให้ญี่
- ▶ เข้าใจเรื่องต่างๆ ตามระเบียบวาระการประชุม
- ▶ อภิปรายและเสนอความเห็นตรงตามระเบียบวาระการประชุม
- ▶ มีจารยابรรณของผู้แทนสมาชิก

ผู้แทนสมาชิกที่ดี (ต่อ)

- ▶ พิจารณาเรื่องต่างๆ ด้วยความเป็นธรรม
- ▶ สามารถทำความเข้าใจเรื่องต่างๆ กับสมาชิกได้

อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมให้ญี่

ที่ประชุมให้ญี่มีอำนาจหน้าที่พิจารณา
วินิจฉัยเรื่องห้องปงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนิน
กิจการสหกรณ์ ซึ่งรวมห้องในข้อต่อไปนี้

อำนาจของที่ประชุมให้ญี่

- ▶ อำนาจในการพิจารณา
- ▶ อำนาจในการวินิจฉัย
- ▶ เรื่องห้องปง

หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่

- ▶ พิจารณาได้ทุกเรื่อง
- ▶ วินิจฉัยได้ทุกเรื่อง
- ▶ มีกรอบในการพิจารณาอย่างไร

พระราชบัญญัติสหกรณ์ มาตรา 20

มาตรา 20 ถ้าที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระบุชื่อหรือคำสั่งของนายทะเบียน สหกรณ์ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียน สหกรณ์เมื่ออำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมตินั้นได้

พิจารณาวินิจฉัยเรื่องทั้งปวง

- ▶ ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย
- ▶ ไม่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับ
- ▶ ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบ
- ▶ ไม่ได้กำหนดไว้ในคำสั่งนายทะเบียน

ปัญหาของสหกรณ์ออมทรัพย์

ที่ผู้แทนสมาชิกควรสนใจ

▶ การสร้างความซ้อมธรรม

ผู้ออม - ผู้กู้ - ผู้บริหาร

▶ สมาชิกมีหนี้มากและเป็นหนี้ต่อเนื่อง

▶ การแก้ไขปัญหานี้เสียและการดำเนินคดี

ปัญหาของสหกรณ์ออมทรัพย์

ที่ผู้แทนสมาชิกควรสนใจ

- ▷ สมาชิกมีหนี้หลายรายการเกิดปัญหาเรื่องการหักเงิน ณ ที่จ่าย
- ▷ การให้เงินกู้โดยไม่คำนึงถึงการดำรงชีพของสมาชิก

หลักการสำคัญในข้อบังคับของสหกรณ์

▽ การกู้ไม่ใช่สิทธิ

การกู้เป็นเรื่องของความจำเป็น

▽ คณะกรรมการดำเนินการต้องควบคุมการใช้เงินกู้

▽ การเรียกเงินกู้คืนตามเงื่อนไขทุกประการ

การหักเงิน ณ ที่จ่ายให้สหกรณ์ออมทรัพย์ประโยชน์ของใคร

- ส่วนราชการ หน่วยงานต้นสังกัด นายจ้าง
- ประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์
- ประโยชน์ของสหกรณ์

ประโยชน์ของส่วนราชการ หน่วยงาน นายจ้าง

- ✓ ไม่เสียเวลา
- ✓ งานไม่หยุดชะงักหรือเสียหาย

ประโยชน์ของสมาชิก

- ไม่ต้องติดต่อผู้ดูแล
- ไม่ต้องขออนุญาต
- ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
- ไม่เสียค่าใช้จ่ายการโอนเงิน
- ชำระหนี้ได้ตรงเวลา
- ได้รับเงินกู้ตรงเวลา

ประโยชน์ของสหกรณ์

- ไม่ต้องเสียเวลาเก็บเงินรายปีอย่างต่อเนื่อง
- ได้รับชำระหนี้ตรงเวลา
- จ่ายเงินกู้ได้ตรงเวลา
- สหกรณ์มีความมั่นคง

ข้อบังคับของสหกรณ์
กำหนดเรื่องการให้เงินกู้ไว้อย่างไร

ข้อ.11 ความมุ่งหมายแห่งเงินกู้

เงินกู้ซึ่งให้สมาชิกไม่ว่าประเภทใด ๆ จะให้ได้แต่เฉพาะเพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

ให้คณะกรรมการดำเนินการ
สอดส่อง และกดขันการใช้เงินกู้ของ
สมาชิกให้ตรงตามความมุ่งหมายที่ให้
เงินกู้นั้น

การอนุมัติตามข้อบังคับ
ตามที่คณะกรรมการ
เห็นสมควร

การวินิจฉัยตามข้อบังคับ

- ✓ ให้กู้แต่เฉพาะเพื่อการอันจำเป็น
- ✓ ให้กู้เพื่อการอันเป็นประโยชน์

การวินิจฉัยตามระเบียบ

- การคำนวณเงินกู้
- จำนวนเงินกู้สูงสุด
- การค้ำประกัน
- ระยะเวลาการชำระหนี้
- เงินได้คงเหลือ
- การจ่ายเงินกู้

ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบร่วมกัน ด้วยเช่นกันหนี้ร่วม

- ▽ สากรณ์เรียกเก็บหนี้จากผู้ค้ำประกันทุกคนได้
- ▽ สากรณ์จะเรียกเก็บหนี้จากผู้ค้ำประกันคนใด คนหนึ่งจนหมดก็ได้

สิทธิของสากรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 682 วรรคสอง

ถ้าบุคคลหลายคนยอมตนเข้าเป็นผู้ค้ำประกันในหนี้รายเดียวกันไว้ ท่านว่า ผู้ค้ำประกันหนึ่นหรือล้วนๆ มีความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมกันแม้ถึงว่าจะมีได้เข้ารับค้ำประกันร่วมกัน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 291

“ ถ้าบุคคลหลายคนจะต้องทำการชำระหนี้โดยทำงานของซึ่งแต่ละคนจำต้องชำระหนี้สิ้นเชิงไว้แล้วแม้ถึงว่าเจ้าหนี้ของที่จะได้รับชำระหนี้สิ้นเชิงได้แต่เพียงครั้งเดียว(กล่าวคือลูกหนี้ร่วมกัน) ก็ต้องชำระหนี้สิ้นเชิงให้โดยส่วนก์ได้ตามแต่จะเลือก แต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิง ”

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้

ข้อ 14. ในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเงินกู้ไม่ได้ประเภทใดๆ เป็นอันถึงกำหนดส่งคืนโดยสิ้นเชิง พร้อมทั้งดอกเบี้ยในทันทีโดยมิพักต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาที่ให้ไว้และให้คณะกรรมการดำเนินการเรียกคืนโดยมิใช้ก้า

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้ (ต่อ)

- (1) เมื่อสมาชิกออกจากสหกรณ์ไม่ว่าพระเท庄严ๆ
- (2) เมื่อประกอบภารกิจต่อคณะกรรมการดำเนินการว่าผู้กู้นำเงินกู้ไปใช้ผิดความมุ่งหมายที่ให้เงินกู้นั้น

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้ (ต่อ)

- (3) เมื่อคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่าหลักประกันสำหรับเงินกู้รายได้เกิดบกพร่อง และผู้กู้มิได้จัดการแก้ไขให้คืนดีภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้ (ต่อ)

- (4) เมื่อค้างสั่งเงินงวดชำระหนี้ไม่ว่าต้นเงินหรือดอกเบี้ยติดต่อกันเป็นเวลาถึงสองเดือนหรือผิดนัดการสั่งเงินงวดชำระหนี้ดังว่าดังนี้
ถึงสามคราวสำหรับเงินกู้รายหนึ่งๆ

การทางหนี้สักขีการได้รับ
ชำระหนี้เป็นคนละเรื่องกัน

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้(ต่อ)

ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบหนี้แทนผู้กู้ตามที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน และไม่สามารถชำระหนี้โดยสิ้นเชิงได้ เมื่อผู้ค้ำประกันร้องขอคณะกรรมการดำเนินการ อาจผ่อนผันให้ผู้ค้ำประกันชำระเป็นงวดรายเดือน จนครบจำนวนเงินกู้ที่ผู้กู้ทำสัญญาไว้ก็ได้

การแจ้งผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนผู้

กู้ต้องแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทุกคนร่วมกัน หรือแทนกันชำระหนี้ทั้งหมดพร้อมทั้ง ดอกเบี้ย พร้อมทั้งกำหนดวันชำระหนี้ ไปด้วย

การผ่อนผันให้ผู้ค้ำประกัน

- เมื่อผู้ค้ำประกันร้องขอจึงพิจารณาให้ชำระเป็นงวด ๆ
- ผู้มีอำนาจผ่อนผันคือคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
- คณะกรรมการดำเนินการอาจมอบอำนาจให้ผู้จัดการ เป็นผู้พิจารณาผ่อนผันก็ได้

การเก็บเงินจากผู้ค้ำประกันเป็นงวดรายเดือน

- แบ่งเก็บได้
- อย่าแบ่งหนี้ เพราะผู้ค้ำประกันทุกคน ต้องรับผิดชอบร่วมกันในฐานะลูกหนี้ร่วม

ผู้กฎหมายกำหนดให้สหกรณ์มีสิทธิอย่างไร

- ▽ เรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้ทันที
- ▽ ไม่จำเป็นต้องฟ้องผู้กู้ก่อน
- ▽ ฟ้องทั้งผู้กู้และผู้ค้าประกันได้ในคราวเดียวกัน

ทำไม่สูงกรณีไม่ต้องฟ้องผู้กู้ก่อนเรียกหนี้จากผู้ค้าประกัน

- ▽ เงื่อนไขระบุไว้ในหนังสือค้าประกัน
- ▽ ผู้ค้าประกันยอมรับว่าถ้าผู้กฎหมายไม่ชำระหนี้ผู้ค้าประกันยอมชำระหนี้แทนผู้กู้ทันที

ทำไม่สูงกรณีไม่ต้องฟ้องผู้กู้ก่อนเรียกหนี้จากผู้ค้าประกัน (ต่อ)

- ▽ ผู้ค้าประกันยอมสละสิทธิของผู้ค้าประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 688, 689, 690

สิทธิป้ายเบี้ยงของผู้ค้าประกัน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 688

- ♥ ลูกหนี้เป็นคนล้มละลายไปแล้ว
- ♥ ไม่ปรากฏตัวลูกหนี้ในพระราชอาณาเขต

มาตรา 689

♥ บังคับเอาจากทรัพย์ของลูกหนี้ก่อนไม่ยกจนเกินไป

มาตรา 690

♥ ให้บังคับชำระหนี้จากทรัพย์ที่ลูกหนี้นำมาเป็น
ประกันไว้ก่อน

การยกเว้นสิทธิของผู้ค้ำประกัน

ที่มีอยู่ตามกฎหมายกระทำได้หรือไม่

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 151 บัญญัติว่า การได้เป็นการ
แตกต่างกับบทบัญญัติของกฎหมาย
ถ้ามิใช่กฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบ
เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน การนั้นไม่เป็นโมฆะ

การนำเงินปันผลเฉลี่ยคืนชำระหนี้

- โดยความยินยอมของสมาชิก
- โดยวิธีการหักกลบหนี้ตามกฎหมาย
- หักตามอำนาจของสหกรณ์ในข้อบังคับ

การหักกลบฉบับนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- ❖ สิทธิการหักกลบฉบับนี้ มาตรา 341
- ❖ วิธีการหักกลบฉบับนี้ มาตรา 342

หลักการของ มาตรา 341 วรรคหนึ่ง

- ▽ บุคคลสองคนผูกพันกันโดยมูลหนี้อย่างเดียวกัน
- ▽ หนี้ทั้งสองรายถึงกำหนดชำระ
- ▽ หักกลบฉบับกันได้เพียงจำนวนที่ตรงกัน
- ▽ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้หักกลบฉบับกัน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 341

ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกัน โดยมูลหนี้อันมีวัตถุประสงค์เป็นอย่างเดียวกัน และหนี้ทั้งสองรายการนั้นถึงกำหนดชำระไว้แล้ว ท่านว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยอมจะหักดูดพันจากหนี้ของตนด้วยหักกลบฉบับนี้กันได้ เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น เว้นแต่สภาพแห่งหนี้ฝ่ายหนึ่งจะไม่เปิดช่องทางให้หักกลบฉบับกันได้ บทบัญญัติดังกล่าวในวรรคก่อนหน้านี้ท่านมิให้บังคับ หากเป็นการขัดกับเจตนาอันคุ้มครองได้แสดงไว้ แต่เจตนาเช่นว่านั้นท่านห้ามนิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกได้กระทำโดยสุจริต

หลักการของ มาตรา 341 วรรคสอง

- ▽ ขัดกับเจตนาของลูกหนี้ที่แสดงไว้
- ▽ เจตนานั้นมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกที่ได้กระทำโดยสุจริต

มาตรา 342

หักกลบลบหนึ้น ทำได้ด้วยคู่กรณี ฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาแก้อภิฝ่ายหนึ่ง การแสดงเจตนาเช่นว่านี้ ท่านว่าจะมีเงื่อนไข หรือเงื่อนเวลาเริ่มต้น หรือเวลาสิ้นสุดอีก ด้วยทางใดไม่

มาตรา 342 (วรรคสอง)

การแสดงเจตนาดังกล่าวในวรรคก่อน ท่านว่ามีผลย้อนหลังขึ้นไปจนถึงเวลาซึ่ง หนึ่งทั้งสองฝ่ายนั้นอาจจะหักกลบหนึ้น กันได้เป็นครั้งแรก

สหกรณ์ต้องหักกลบลบหนึ้นต้องทำอย่างไร

- ๑ กำหนดสือลองทะเบียนไปรษณีย์ ตอบรับแจ้งไปยังลูกหนี้
- ๒ ไม่ต้องรอคำยินยอมจากลูกหนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 843/2516

จำเลยเป็นหนี้เงินกู้โจทก์ แต่โจทก์เป็นหนี้ ค่าจ้างว่าความจำเลย จำเลยย่อmomอยู่ในฐานะหักกลบ ลบหนี้ได้ เมื่อจำเลยจะแสดงเจตนาหักกลบลบหนี้ไป ยังโจทก์แต่เพียงฝ่ายเดียว เมื่อสิทธิเรียกร้องค่าจ้างว่า ความขาดอายุความแล้วก็ตาม ก็มีผลให้หนี้ของโจทก์ และหนี้ของจำเลยหักกลบลบหนี้ เมื่อหนึ่งทั้งสองฝ่าย ถึงกำหนดชำระ

คำพิพากษาฎีกาที่ 1190/2516

โจทก์และจำเลยค่างมีความผูกพันในอันที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่กันและกัน เมื่อหนึ่งของทั้งสองฝ่ายต่างถึงกำหนดชำระแล้ว ย่อมจะหักกลบลบกันได้ โดยจำเลยไม่ต้องฟ้องโจทก์เป็นคดีใหม่ หรือฟ้องแยก เพราะโจทก์มีความผูกพันจะต้องชำระหนี้ให้แก่ จำเลยตามสัญญาค้ำประกัน ส่วนจำเลยก็มีความผูกพันที่จะต้องชำระเงินให้แก่โจทก์ตามตัวสัญญาใช้เงิน ทั้งการที่มิได้มีการมอบตัวสัญญาใช้เงินตามสัญญาค้ำประกัน ก็มิใช่เป็นเครื่องแสดงเจตนาของคู่กรณีว่าจะมิให้นำมูลค่าของสัญญาไปหักลบกันได้ ตามจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ ตั้งแต่เวลาที่หนี้ทั้งสองฝ่ายอาจหักกลบลบกันได้เป็นครั้งแรก

มาตรา 347

ลูกหนี้คนที่สามหากได้รับคำสั่งศาลห้ามมิให้ใช้เงินแล้ว จะยกເອาหนี้ซึ่งตนได้มาภายหลังนั้น ขึ้นเป็นข้อต่อสู้เจ้าหนี้ผู้ที่ขอให้ยืดทรัพย์นั้นท่านว่าหากจะจะยกได้ไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 2923/2525

เมื่อจำเลยต้องชำระหนี้แก่โจทก์ตามฟ้อง และโจทก์ต้องใช้ค่าเสียหายแก่จำเลยตามฟ้องแยก วัตถุแห่งหนี้เป็นเงินที่ต้องชำระซึ่งกันและกัน ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาให้หักกลบลบหนี้กันได้ เพราะเป็นการสะดวกในการบังคับคดีและไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดห้ามไว้

มาตรา 102 “ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้เป็นหนี้ลูกหนี้ในเวลาที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ถึงแม้ว่ามูลแห่งหนี้ทั้งสองฝ่ายจะไม่มีวัตถุประสงค์เป็นอย่างเดียวกันก็ดี หรืออยู่ในเงื่อนไข หรือเงื่อนเวลา ก็ได้ ก็อาจหักกลบลบกันได้ เว้นแต่ เจ้าหนี้ได้สิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้ภัยหลังมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว”

คำพิพากษากฎีกาที่ 3356/2547 (ต่อ)

การหักกลบหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้
เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้
ซึ่งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 102 ให้
กระทำได้ เม้มูลแห่งหนี้ทั้งสองฝ่ายจะไม่มีวัตถุ
อย่างเดียวกัน หรืออยู่ในเงื่อนไขหรือเงื่อนเวลาใดตาม

คำพิพากษากฎีกาที่ 3356/257 (ต่อ)

ธนาคารผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระ
หนี้และมีหน้าที่จะต้องคืนเงินที่รับฝากแก่จำเลย จึงมี
สิทธิหักกลบหนี้โดยแสดงเจตนาของหักกลบหนี้
ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติ
ล้มละลาย มาตรา 102 แม้จะไม่ได้แสดงเจตนาต่อเจ้า
พนักงานภายในกำหนดเวลาสองเดือน นับแต่วัน
โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ตามมาตรา 91 گ
ตาม เพระกรณีมิใช่ธนาคารผู้ร้อง ร้องขอรับชำระหนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ 1303/2501

การหักกลบหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และ
ลูกหนี้ผู้ล้มละลาย ย่อมทำได้ โดยเจ้าหนี้แสดง
เจตนาไปยังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หนี้ก็เป็น
อันระงับไป ไม่จำต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้
เสียก่อนจึงจะหักกลบหนี้ได้

พ.ร.บ.ล้มละลายมรดก 14

ในการพิจารณาคดีล้มละลายตามคำฟ้องของ
เจ้าหนี้นั้นต้องพิจารณาอาความจริงตามที่บัญญัติไว้
ในมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ถ้าศาลพิจารณาได้ความ
จริงให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด
แต่ถ้าไม่ได้ความจริงหรือลูกหนี้นำสืบได้ว่าอาจชำระ
หนี้ได้ทั้งหมด หรือมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้
ล้มละลาย ให้ศาลายกฟ้อง

มาตรา 24 เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว ห้ามให้ลูกหนี้กระทำการใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำการตามคำสั่ง หรือความเห็นชอบของศาลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 27 เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่ก่อตัวไว้ในพระราชบัญญัตินี้ แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้ว แต่คดียังอยู่ระหว่างพิจารณา ก็ตาม

คำพิพากษาคดีที่ 8080/2538

มูลหนี้ตามเช็คพิพากษาเด็ดขาดนั้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ จำเลยเด็ดขาดแล้ว จึงไม่อยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 91 แต่เป็นเรื่องที่จำเลยกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 24 โดยการออกเช็คพิพากษาะหนี้แก้โจทก์ร่วม บุลแห่งหนี้ตามเช็คพิพากษาจึงเป็นโมฆะ โจทก์ร่วมไม่มีสิทธินำเช็คพิพากษาไปยื่น เพื่อให้ธนาคารใช้เงินโดย ขอบด้วยกฎหมาย เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำการฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 โจทก์ร่วมจึงไม่เป็นผู้เสียหาย ไม่มีอำนาจขอร้องทุกนี้

ข้อบังคับของสหกรณ์

ข้อ.45 การหักจำนวนเงินซึ่งสมาชิกต้องรับผิดต่อสหกรณ์

ในการจ่ายคืนจำนวนเงินของสมาชิกตาม ข้อ.44 สหกรณ์มีอำนาจหักจำนวนเงินซึ่งสมาชิกต้องรับผิดต่อสหกรณ์ออกก่อน

การหักเงินตามข้อบังคับสหกรณ์

- ⦿ ต้องเป็นกรณีที่พ้นจากการเป็นสมาชิก
- ⦿ หักได้ในฐานะผู้ถือ
- ⦿ หักได้ในฐานะผู้ค้ำประกัน

การหักเงินของสมาชิกสหกรณ์ที่ยังไม่พ้นจากการเป็นสมาชิก แต่มีภาระต้องชำระหนี้ให้สหกรณ์
▶ ในฐานะผู้ถือ
▶ ในฐานะผู้ค้ำประกัน
สหกรณ์สามารถใช้สิทธิทางกฎหมายในการหักถอนหนี้ออกจากเงินบัญชีและเงินเดือนได้

ตามแบบดูสิบ

13 ธันวาคม 2548

คดีหมายเลขดำที่ 2502/2548

คดีหมายเลขแดงที่ 6077/2548

โจทก์(สมาชิก) ฟ้องกับสหกรณ์ให้คืนเงินค่าหุ้น สหกรณ์อ้างว่า โจทก์ยังติดการค้ำประกัน แม้ว่าโจทก์และผู้ถือจะลาออกจากราชการแล้ว เมื่อ ผู้ถือซึ่งไม่ได้ทำสมาชิกคนอื่นมาค้ำประกันแทน โจทก์จึงยังเป็นผู้ค้ำประกันและไม่มีสิทธิลาออก และขอคืนเงินค่าหุ้น ตามข้อบังคับของ สหกรณ์ ข้อ 39(2) ข้อ 40 และข้อ 44

พิเคราะห์ตามข้อบังคับที่จำเลยอ้างประกอบกับข้อบังคับ ข้อ 18 (1) วรรค 5 สมาชิกผู้ค้ำประกันที่จะลาออก ต้องแจ้งให้ผู้ถือหากสมาชิกคนอื่นมาค้ำประกันแทนก่อน ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 5 ของหนังสือค้ำประกัน โจทก์จึงไม่มีสิทธิลาออกจากสมาชิกและขอรับเงินค่าหุ้นคืน

อายุความในการดำเนินคดี

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา 193/33

สิทธิเรียกร้องดังต่อไปนี้ให้มีกำหนดอายุความ 5 ปี

- (1) ดอกเบี้ยค้างชำระ
- (2) เงินต้นที่ต้องชำระผ่อนทุนคืนเป็นวงๆ
- (3)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 182/2516

หนี้ค่าเล่นแชร์ ซึ่งลูกวงจะต้องจ่ายให้แก่นายวง อันมีกำหนดระยะเวลาใช้เงินคืนเป็นรายเดือนนั้น มีอายุความฟ้องร้อง 5 ปี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2075/2540
องค์การสะพานปลา โจทก์
นายเจนหรือเร รักคร่วม กับพวก จำเลย
การผ่อนชำระเงินต้น และดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้เป็นรายเดือน ลดหลั่นกันไปแต่ละเดือนจนถึงวันสุดท้าย ถือได้ว่าเป็นการชำระหนี้เพื่อผ่อนทุนเป็นวงๆ ความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 166 เดิม กำหนดอายุความ 5 ปี
เมื่อคดีเกี่ยวกับลูกหนี้ขาดอายุความ คดีเกี่ยวกับผู้ค้ำประกัน ย้อนหากาดอายุความไปได้วย
การที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้จากคดีล้มละลายภายหลังหนี้ขาดอายุความแล้ว และการที่ลูกหนี้ชำระหนี้บางส่วน เป็นการชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องที่ขาดอายุความไม่เป็นเรื่องของการรับสภาพหนี้ไม่ทำให้อายุความสุดหยุดลง

อายุความกรณีลูกหนี้ถึงแก่กรรม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754

“ห้ามมิให้ฟ้องคดีมรดก

เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี

นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย.....”

คำพิพากษาฎีกា

คำพิพากษาฎีกាដ้วยที่ 3994/2540 แม้หนังสือสัญญาภัยยืน
เงินที่ ป. ลูกหนี้ทำไว้กับโจทก์ยังไม่ถึงกำหนดชำระ แต่ ป. ได้
ถึงแก่ความตายเสียก่อน โจทก์ยื่นมาสิทธิฟ้องคดีเพื่อบังคับ
ตามสิทธิเรียกร้องได้ภายใน 1 ปี นับแต่เมื่อโจทก์ถึงแก่ความตาย
ของ ป. ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 วรรคสาม เพราะสิทธิ
เรียกร้องของโจทก์ยื่นมาตั้งแต่ปีก่อนแล้ว โจทก์จึง
มีอำนาจฟ้องบังคับให้ชำระหนี้ได้แม้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/23

“ อายุความลิขิตเรียกร้องอันเป็นคุณ
หรือเป็นโทษแก่ผู้ตาย ถ้าจะครบกำหนด
ภายในหนึ่งปีนับแต่วันตาย อายุความนั้นยัง
ไม่ครบกำหนด จนกว่าจะครบหนึ่งปีนับแต่
วันตาย ”

อายุความกับการจ่ายเงินสวัสดิการ

- จ่ายโดยหักกลบหนี้ไม่เป็นการรับ
สภาพหนี้
- จ่ายแล้วให้ชำระหนี้เป็นการรับสภาพหนี้

คำพิพากษาฎีกាដ้วยที่ 5384/2551

การที่โจทก์หักบัญชีเงินฝากจำเลยชำระหนี้
บัตรเครดิต อันเป็นการใช้สิทธิหักกลบหนี้โดย
ไม่มีข้อตกลงขณะทำสัญญา แม้จำเลยมิได้ตั้งใจ
กรณีไม่ถือว่าจำเลยชำระหนี้บางส่วน อันเป็นการ
รับสภาพหนี้ สิทธิเรียกร้องของโจทก์จึงขาดอายุ
ความ

การจัดทำคำร้องขอรับเงินสวัสดิการ

- สากรณ์ต้องมีคำร้องขอรับเงินสวัสดิการ
- ตอนท้ายของคำขอควรระบุการรับสภาพหนี้ไว้ด้วยเพื่อผลทางอายุความ

การรับสภาพความรับผิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/35

“ภายใต้บังคับมาตรา 193/27 สิทธิเรียกร้องที่เกิดจากการที่ลูกหนี้รับสภาพความรับผิดโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือโดยการให้ประกันตามมาตรา 193/28 วรรคสอง ให้มีกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่ได้รับสภาพความรับผิด”

มาตรา 193/14 อายุความย่อมULATEลงในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ลูกหนี้รับสภาพหนี้ต่อเจ้าหน้าที่ตามสิทธิเรียกร้องโดยเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ให้ ชำระหนี้ให้บางส่วน ชำระดอกเบี้ย ให้ประกันหรือกระทำการใดๆ อันประ社会化ข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นบริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง
- (2)

ฯ ลฯ

คำพิพากษาฎีกาที่ 2061/2514

เจ้าหนี้มิได้ฟ้องทayaทของลูกหนี้ภายใน 1 ปี นับแต่เจ้าหน้าที่ได้ทราบถึงการตายของลูกหนี้ หนี้จึงขาดอายุความ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 วรรคสาม ผู้ค้ำประกันย่อมยกอายุความขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 694

คำพิพากษาฎีกาที่ 5776/2541

การที่จำเลยที่ 2 มีหนังสืออนุญาติการค้า
ประกันไปยังโจทก์ โจทก์ได้รับแล้วมิได้ตัวแย้ง
คัดค้าน ไม่เป็นเหตุให้จำเลยที่ 2 หลุดพ้นจาก
การค้าประกัน เมื่อหนึ่งที่ค้าประกันยังไม่ได้รับ
ชำระ

ระยะเวลาการบังคับคดี

คำพิพากษาที่ 3021/2536 การที่ผู้ค้าประกันชำระ
หนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งทำให้อายุความล่วงเหลือคงเป็น
ไทย แก่ผู้ค้าประกันนั้น ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้ว่าให้
มีผลไปถึงลูกหนี้ด้วย แม้จำเลยในฐานะลูกหนี้ต้องรับผิด
ร่วมกับผู้ค้าประกัน กារนัดอายุความของลูกหนี้แต่ละ
คนเป็นไปเพื่อคุณและโทษเดพะแต่ลูกหนี้คนนั้นเท่านั้น
ตาม ป.พ.พ. มาตรา 295 การที่ผู้ค้าประกันผ่อนชำระหนี้
ให้แก่โจทก์ จึงไม่ทำให้อายุความโจทก์จะเรียกร้องเอา
จากจำเลยลดลงด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ 4816/2528

การร้องขอให้นังคับตามคำพิพากษาต้อง¹
ดำเนินการตามขั้นตอนขั้นแรกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา
ต้องขอให้ศาลออกหมายนังคับคดีแล้วไปแจ้งให้เจ้า
พนักงานนังคับคดีทราบว่าศาลได้ออกหมายนังคับคดี
แล้วและต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานนังคับคดีให้ยึด
ทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษายาวใน 10 ปี นับแต่
วันมีคำพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ 4816/2528 (ต่อ)

ส่วนการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไปยึดทรัพย์
เมื่อใดนั้น เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้า
พนักงานบังคับคดี แม้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไป
ยึดทรัพย์จำเลยเกิน 10 ปี ก็ถือว่าโจทก์ได้ร้องขอให้
บังคับคดีตามคำพิพากษายা�กรายใน 10 ปี แล้ว

จบคำบรรยาย

สวัสดีครับ

081-858-3737